

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Mgr. Věrou Pazderovou, LL.M., M.A., ve věci

žalobce: X
bez státní příslušnosti
t. č. pobytem Příjímací středisko Ruzyně, Aviatická 1017/2, Praha 6

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2023, č. j. OAM-1237/LE-LE05-LE05-2023,

takto:

- I. Žádost žalobce o ustanovení zástupce se zamítá.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2023, č. j. OAM-1237/LE-LE05-LE05-2023, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.
2. Žalobce uvedl ke své žádosti, že pochází z pásma Gazy, je arabské národnosti a sunnitského vyznání. Z Gazy odjel dne 30. 8. 2023 do Egypta, následně odletěl do Turecka a poté do Prahy. Podle svých slov zamýšlel cestovat do Švédska, kde má sestru. Za důvod své žádosti

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

označil špatnou ekonomickou situaci v Gaze. Je přitom jediným živitelem šesti sourozenců. Doplnil, že má také neshody s otcem, protože otec opustil rodinu. V rámci pohovoru pak také poukázal na napětí vztahů mezi Gazou a Izraelem, on sám však v této souvislosti neměl žádné problémy.

3. Na základě výše shrnutých informací dospěl žalovaný k závěru, že žalobce uvedl jako důvod žádosti pouze ekonomické důvody a zároveň neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování podle § 12 zákona o azylu nebo vážné újmě podle § 14a téhož zákona.
4. Závěrem žalovaný dodal, že v Gaze neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, přestože politická a bezpečnostní situace není stabilní. Žalobce přitom sám vypověděl, že se jej konfliktní vztahy s Izraelem netýkají a že kromě ekonomických problémů jiné potíže v Gaze neměl.

II. Obsah žaloby

5. V žalobě žalobce uvedl, že o udělení mezinárodní ochrany žádal především proto, že má důvodné obavy o své zdraví a bezpečnost, neboť v případě návratu do Gazy bude uvržen do hluboké chudoby. Jsou na něm závislí sourozenci, které je nucen živit sám. Ekonomická situace v Gaze je tak špatná, že neumožňuje zajistit si důstojný život a také zajištění potravin je nejisté. Rodina žalobci zaslala fotografii registrační karty UNRWA až po vydání napadeného rozhodnutí. Tato karta potvrzující registraci u humanitární organizace dokládá tísnivou životní situaci žalobce a jeho rodiny. V tomto kontextu je pak třeba chápat žalobcem uvedené ekonomické důvody podání žádosti o mezinárodní ochranu. Podle žalobce je proto dán případ zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu.
6. Přestože na území Gazy neprobíhá otevřený ozbrojený konflikt, je podle žalobce třeba poukázat na četné incidenty, při nichž dochází k násilí na civilním obyvatelstvu.
7. Žalobce se rovněž domnívá, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Jak totiž později vyšlo najevo, je pronásledován hnutím Hamás. Toto hnutí chtělo žalobce nejprve donutit k účasti na demonstraci proti Izraeli, která by měla konotaci pobuřování k dalším vojenským akcím. Žalobce se s politickými názory hnutí Hamás neztotožňuje. Uspořádal proto se svými známými vlastní demonstraci, na které naopak odsoudil eskalaci sporů s Izraelem a stavěl se do opozice vůči Hamásu. Poté jej hnutí Hamás začalo pronásledovat a trestně stíhat.
8. Skutečnosti uvedené v předchozím odstavci žalobce neuvedl v pohovoru v rámci správního řízení, protože se obával, že by se obsah jeho výpovědi mohl dostat k příslušníkům hnutí Hamás. Po vydání napadeného rozhodnutí měl žalobce možnost hovořit se svými rodinnými příslušníky a ti mu sdělili, ať se o ně neobává a ať vypoví celou pravdu. Zaslali mu pak také dva zatykače vydané na jeho jméno, přičemž jeden z nich výslovně hovoří o účasti na „nepovoleném politickém činu“. Tyto důkazy představují podle žalobce nové skutečnosti ve smyslu § 32 odst. 9 zákona o azylu, neboť žalobce nezamlčel jejich existenci ze strachu, ale neměl o nich povědomí a dozvěděl se o nich až od rodinných příslušníků po vydání napadeného rozhodnutí.
9. V žalobě žalobce také požádal o ustanovení zástupce. Žádost odůvodnil zejména neznalostí českého jazyka a neschopností hájit se sám před soudem.

III. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný je přesvědčen, že napadené rozhodnutí je třeba považovat k datu jeho vydání za zákonné a odpovídající skutkovému stavu. S obsahem žaloby nesouhlasí. Vzal totiž v úvahu skutečnosti, které žalobce tvrdil, a shromáždil k nim v té době relevantní a aktuální informace o zemi původu. Žalobce v průběhu správního řízení neuvedl žádnou skutečnost, z níž by vyplývala hrozba pronásledování nebo vážné újmy. Takovou argumentaci se pokouší předložit až v žalobě a v rozporu se svou předchozí výpovědí tvrdí, že je pronásledován hnutím Hamás.
11. Napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 19. 9. 2023, žalovaný tedy nemohl zohlednit události, které nastaly až poté. Ani žalobce v žalobě podané dne 6. 10. 2023 ještě nereflektuje situaci v Gaze, která se vyvinula dne 7. 10. 2023 po útoku palestinských skupin navázaných na teroristickou organizaci Hamás. Žalovaný vzhledem k aktuálnosti změny bezpečnostní situace dosud nedisponuje žádnou oficiálně zpracovanou, resp. přeloženou informací a prozatím vychází pouze ze všeobecně dohledatelných zdrojů.
12. Z výše uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl, pokud s ohledem na vyhodnocení současného stavu v Gaze nedospěje k jinému závěru v rámci *ex nunc* přezkumu.
13. V doplnění vyjádření ze dne 25. 10. 2023 žalovaný sdělil, že již má k dispozici zpracovanou informaci k bezpečnostní a politické situaci, kterou připojil. Dodal, že tento dokument se týká nejen pásma Gazy, ale i Západního břehu. Byl vydán dne 19. 10. 2023, přesto mohou být některé informace v něm uvedené vzhledem k neustále se měnící situaci neaktuální.

IV. Neustanovení zástupce

14. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 31 odst. 3 s. ř. s. může samosoudce navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z uvedeného vyplývá, že ustanovit zástupce účastníku řízení lze tehdy, pokud jsou kumulativně splněny dvě podmínky: (1) jedná se o účastníka, u kterého jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a (2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv.
15. V nyní posuzované věci soud shledal, že ustanovení zástupce není k ochraně práv žalobce třeba. Žalobce podal projednatelnou žalobu, která nevyžaduje doplnění. Především však soud žalobě vyhověl na základě skutečností, k nimž musel přihlédnout z úřední povinnosti. Ustanovení zástupce by proto žalobci nemohlo přinést větší ochranu jeho práv.
16. S ohledem na nesplnění jedné z nezbytných podmínek pro ustanovení zástupce se soud již nezabýval finanční a majetkovou situací žalobce a žádost o ustanovení zástupce zamítl.

V. Posouzení žaloby soudem

17. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 21. 9. 2023, žaloba byla odeslána dne 6. 10. 2023), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud rozhodl ve věci bez jednání, neboť shledal, že jsou dány důvody pro zrušení věci podle § 76 odst. 1 s. ř. s. Krom toho, žalovaný výslovně souhlasil s rozhodnutím věci bez nařízení jednání.
18. Žaloba je důvodná (byť z jiných důvodů, než které jsou v ní uvedeny).
19. Správní soudy obecně vychází při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu

ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Ve věcech mezinárodní ochrany však platí zvláštní pravidla.

20. Především je třeba zohlednit čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. „procedurální směrnice“), který vyžaduje, aby soudy přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle právního a skutkového stavu ke dni svého rozhodnutí.
21. Toto ustanovení bylo s účinností od 1. 7. 2023 promítnuto do § 32 odst. 9 zákona o azylu, podle kterého „[p]ři posuzování žaloby ve věci mezinárodní ochrany soud zohlední i nové důležité skutečnosti, které nastaly po vydání rozhodnutí ministerstva, jedná-li se o takové skutečnosti, které se vztahují k možnému pronásledování nebo k hrozbě vážné újmy; v tomto rozsahu není soud vázán žalobními body. Mají-li skutečnosti podle věty první vliv na rozhodnutí správního orgánu ve věci samé, soud napadené rozhodnutí zruší a věc vrátí k dalšímu řízení žalovanému.“
22. Soud proto musel zohlednit změnu bezpečnostní situace v Gaze, která nastala po 7. 10. 2023 v důsledku útoku palestinského teroristického hnutí Hamás, ovládajícího Gazu, na Izrael a odvetné reakce Izraele vůči Gaze. Bezpečnostní situace související s tímto konfliktem je stále nestabilní a nepředvídatelná. Je však nepochybné, že je nesrovnatelná se stavem, ze kterého žalovaný vycházel v napadeném rozhodnutí. I přes neustálý vývoj situace je podle soudu možné považovat existenci zmíněného konfliktu za notorietu, kterou není třeba dokazovat [shodně přistoupil Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) k ruské invazi na Ukrajinu v únoru 2022, viz např. rozsudek ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022-31, bod 7].
23. Soud v tuto chvíli nijak nepředjímá, zda má být žalobci poskytnuta některá z forem mezinárodní ochrany, jeho žádost však s ohledem na aktuální situaci v Gaze nelze (nadále) považovat za zjevně nedůvodnou, ale měla by být projednána v řádném, nikoliv zkráceném řízení. Za tímto účelem je pak třeba zásadním způsobem doplnit dokazování o aktuální zprávy týkající se Gazy. Přestože správní soud může podle § 77 s. ř. s. sám doplnit dokazování, neměl by s ohledem na rozsah dokazování nahrazovat činnost správního orgánu. Ostatně i žalovaný uznává, že s ohledem na neustálý vývoj situace nemusí být zpráva, kterou zaslal soudu, již zcela aktuální, a je také v jeho zájmu, aby k nově nastalé situaci mohl učinit závěry jako první. Z těchto důvodů soud podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc k dalšímu řízení.
24. Shodně přistoupily ke zrušení a vrácení věci správní soudy také v případech již zmíněné změny bezpečnostní situace na Ukrajině (viz např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 9. 5. 2022, č. j. 48 Az 9/2021-37, rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2022, č. j. 20 Az 30/2021-44, rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 4. 2022, č. j. 28 Az 5/2021-42, a mnohé další). Rovněž Nejvyšší správní soud z tohoto důvodu rušil nejen rozsudky krajských soudů, ale i správní rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany občanů Ukrajiny a vracel věci k dalšímu řízení žalovanému (viz např. rozsudky ze dne 9. 5. 2022, č. j. 10 Azs 57/2022-28, ze dne 10. 5. 2022, č. j. 6 Azs 137/2021-60, ze dne 27. 5. 2022, č. j. 1 Azs 60/2022-28, a mnohé další).
25. V tomto novém kontextu je pak třeba hodnotit i nová tvrzení o pronásledování žalobce ze strany Hamásu, která žalobce uplatnil poprvé až v žalobě. Žalovaný se proto v dalším řízení zaměří také na věrohodnost žalobcem nově uplatněných tvrzení a doložených důkazních prostředků (přílohy žalobce připojené k žalobě soud předá žalovanému spolu s tímto

rozsudkem). Pro účely dalšího řízení soud připomíná nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, který vymezil některé ospravedlnitelné důvody, pro něž žadatel o mezinárodní ochranu nesdělil správnímu orgánu všechny rozhodné skutečnosti, a také rozsudek Soudního dvora ze dne 29. 6. 2023, C-756/21, X, podle kterého „*nepravdivé prohlášení obsažené v původní žádosti o mezinárodní ochranu, které bylo žadatelem o azyl při nejbližší příležitosti vysvětleno a vzato zpět, nemůže samo o sobě zabránit zjištění jeho celkové hodnověrnosti*“. Žalovaný proto posoudí i důvody, jimiž žalobce ospravedlňuje, že nyní tvrzené skutečnosti nesdělil ve správním řízení, a věrohodnost jeho vysvětlení.

VI. Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

26. Soud shledal žalobu důvodnou (byť z jiných důvodů, než které v ní byly uplatněny, ale k nimž byl povinen přihlédnout z úřední povinnosti), proto rozhodnutí žalovaného zrušil [§ 78 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a § 32 odst. 9 zákona o azylu] a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení bude žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
27. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce byl v řízení procesně úspěšný a podle § 60 odst. 1 s. ř. s. by měl právo na náhradu nákladů řízení, podle obsahu spisu mu však žádné náklady v souvislosti s uplatňováním jeho práv v tomto soudním řízení nevznikly.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 27. října 2023

Mgr. Věra Pazderová, LL.M., M.A., v. r.
soudkyně